

ZIŅOJUMS

par Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroja 2016. finanšu gada pārskatiem un Biroja atbilde

(2017/C 417/30)

IEVADS

1. Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju (turpmāk tekstā – “Birojs”, arī “EUIPO”), kurš līdz 2016. gada 23. martam bija zināms kā Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs (“OHIM”), izveidoja ar Regulu (EK) Nr. 207/2009 ⁽¹⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) 2015/2424 ⁽²⁾. Birojs atrodas Alikantē, un tā galvenais uzdevums ir ES preču zīmju un visā Savienībā derīgu reģistrētu Kopienas dizainparaugu reģistrācija.

2. Galvenie skaitliskie dati par Biroju ir sniegti *tabulā* ⁽³⁾.

Tabula

Biroja galvenie skaitliskie dati

	2015	2016
Budžets (miljoni EUR) ⁽¹⁾	384,2	421,3
Kopējais darbinieku skaits 31. decembrī	848	910

⁽¹⁾ Budžetā ir ieskaitīta arī rezerve neparedzētiem notikumiem.

Avots: Biroja sniegtie dati.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJU PAMATOJOŠĀ INFORMĀCIJA

3. Palātas izmantotā revīzijas pieeja ietver analītiskas revīzijas procedūras, darījumu tiešas pārbaudes un Biroja pārraudzības un kontroles sistēmu galveno kontroles mehānismu novērtēšanu. To papildina citu revidentu darbā gūtie pierādījumi (atbilstīgos gadījumos) un vadības apliecinājumu analīze.

ATZINUMS

4. Mēs revidējām:

a) Biroja pārskatus, kuri ietver finanšu pārskatus ⁽⁴⁾ un budžeta izpildes pārskatus ⁽⁵⁾ par 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu; un

b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību,

kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

⁽¹⁾ OV L 78, 24.3.2009., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 341, 24.12.2015., 21. lpp.

⁽³⁾ Plašāka informācija par Biroja kompetenci un darbībām ir pieejama tīmekļa vietnē <https://euipo.europa.eu>.

⁽⁴⁾ Finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus.

⁽⁵⁾ Budžeta izpildes pārskati ietver pārskatus, kuros apkopo visas budžeta operācijas, un paskaidrojumus.

Pārskatu ticamība*Atzinums par pārskatu ticamību*

5. Mēs uzskatām, ka Biroja pārskati par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Biroja finanšu stāvokli 2016. gada 31. decembrī, tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Biroja finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem. Tie balstās uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība**Ieņēmumi***Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību*

6. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi*Atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

7. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Vadības un stratēģisko vadītāju pienākumi

8. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Biroja finanšu noteikumiem vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilstu to regulējumam. Biroja vadībai ir galīgā atbildība par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

9. Sagatavojot pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt Biroja spēju turpināt darbību, attiecīgi izklāstīt jautājumus, kas saistīti ar darbības turpināšanu, un izmantot darbības turpināšanas pieņemumu grāmatvedībā.

10. Stratēģiskie vadītāji ir atbildīgi par struktūras finanšu ziņojumu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

11. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka Biroja pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei vai citām attiecīgām budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklātas būtiski nepareizas ziņas vai būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem pārskatiem.

12. Revīzija ietver procedūras, ar kurām iegūst revīzijas pierādījumus par pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju un par tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta sprieduma, tostarp novērtējuma par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Veicot riska novērtējumus, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles mehānismu efektivitāti, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī pārskatu vispārējo izklāstu.

13. Saistībā ar ieņēmumiem mēs novērtējam Biroja maksu un citu ieņēmumu (ja tādi ir) iekasēšanas procedūras.

14. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un Birojs pieņem attaisnojumu, avansa maksājumu dzēšot vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

Citi jautājumi

15. Nenonākot pretrunā sniegtajam atzinumam, Palāta vērs uzmanību uz faktu, ka 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste (AK) paziņoja Eiropadomei lēmumu izstāties no Eiropas Savienības. Tiks apspriests nolīgums par izstāšanās noteikumiem. Biroja budžets ir pilnībā finansēts no maksām, kuras iemaksā tie tautsaimniecības dalībnieki, kuri darbojas ES. Maksu summa katru gadu svārstās atkarībā no reģistrāciju un preču zīmju un dizainparaugu atjaunošanas apmēra. Tā kā AK ir nolēmusi vairs nebūt ES sastāvā, iespējams, ka nākotnē samazināsies Biroja ieņēmumi.

16. Turpmākie komentāri nav pretrunā Palātas sniegtajam atzinumam.

KOMENTĀRI PAR BUDŽETA PĀRVALDĪBU

17. Biroja budžeta izpildes līmenis bija zems, proti, 89 %, un tas norāda uz neprecīzām izdevumu aplēsēm 2016. gada budžetā. Biroja budžeta precizitāte – vajadzības gadījumā ar grozījumu starpniecību – ir kļuvusi svarīgāka pēc neseno izmaiņām izveides regulā un finanšu noteikumos, kur konkretizēti tādi mehānismi kā pārpalikumu ieskaitīšana rezervju fondā⁽¹⁾ un attiecīgais kompensācijas mehānisms⁽²⁾, kuri ir saistīti ar budžetā paredzētajām summām.

KOMENTĀRI PAR PAREIZU FINANŠU PĀRVALDĪBU UN DARBĪBAS REZULTĀTIEM

18. Birojs 2014. gadā publicēja uzaicinājumu uz konkursu ar mērķi noslēgt četru gadu pamatlīgumu, kura paredzamais tirgus apjoms bija 30 miljoni EUR, lai iegādātos konsultāciju pakalpojumus, kas aptver plašu darbību spektru, kurā ietilpst revīzijas pakalpojumi, projektu vadība, vispārējās konsultācijas un pētījumi. Tomēr iepirkuma procedūra un tai sekojošā pamatlīguma izmantošana netika pienācīgi pārvaldīta pa daļām. Sasniedzamie mērķi un veicamās darbības nebija pietiekami specifiski noteiktas, lai precīzi novērtētu pamatlīguma apjomu. Tā rezultātā pamatlīgums tika pilnībā izmantots jau tikai divos gados un sešos mēnešos. Turklāt, neraugoties uz iepirkamo pakalpojumiem lielo daudzveidību un lielā mērā dažādajiem izdevumu līmeņiem sadalījumā pa darbībām, nebija izmantotas daļas. To izmantošana būtu veicinājusi mazāku uzņēmumu līdzdalību attiecībā uz mazas vērtības darbībām. Visbeidzot, cenu konkurence tika neitralizēta un palielinājās atkarība no darbuzņēmēja tāpēc, ka tika prasīti fiksētas cenas piedāvājumi no viena līgumslēdzēja, izmantojot pamatlīgumu. Birojam jāapsver nolīgumu slēgšana ar vairākiem piegādātājiem, atjaunojot konkurenci, ja tas ir lietderīgi.

⁽¹⁾ Biroja finanšu noteikumu 89. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Birojs izveido rezervju fondu, kurā ir pietiekami līdzekļi, lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību un uzdevumu izpildi gadu, t. i., līdzvērtīgi aplēstajām apropriācijām, kas paredzētas Biroja budžeta 1., 2. un 3. sadaļā.

⁽²⁾ Biroja izveides regulas 139. panta 4. un 6. punktā noteikts, ka katru gadu Birojs kompensē izmaksas, kas dalībvalstu rūpnieciskā īpašuma birojiem, Beniluksa valstu Intelektuālā īpašuma birojam un visām citām attiecīgām iestādēm, kuras jāizvirza dalībvalstīm, ir radušās tādēļ, ka tās, īstenojot Eiropas Savienības preču zīmju sistēmas funkcijas, veic konkrētus uzdevumus saistībā ar šādiem pakalpojumiem un procedūrām; šis Biroja pienākums tiek piemērots tikai tādā apmērā, lai minētajā gadā nerastos budžeta deficīts.

CITI KOMENTĀRI

19. Biroja pilnvaras par preču zīmju un dizainparaugu reģistrēšanu Eiropas vienotajam tirgum rada lielu tulkošanas darba apjomu. Biroja izveides regulā noteikts, ka Biroja darbībai nepieciešamo tulkošanu veic Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs ("CdT"), tas nozīmē, ka Birojs ir CdT galvenais klients. Birojs aizvien vairāk izmanto iekšējos risinājumus, piemēram, valodu un tulkošanas atmiņas un saistīto programmatūru. Šo instrumentu mērķis ir uzlabot Biroja paša rentabilitāti un efektivitāti. Tomēr, raugoties no Eiropas Savienības viedokļa, pašreizējā situācija var radīt pūliņu un saistīto izmaksu dublēšanos.

IEPRIEKŠĒJOS GADOS FORMULĒTO KOMENTĀRU PĒCPĀRBAUDE

20. Pārskats par koriģējošiem pasākumiem, kas veikti saistībā ar Palātas komentāriem, kuri formulēti iepriekšējos gados, ir izklāstīts *pielikumā*.

Šo ziņojumu 2017. gada 12. septembra sēdē Luksemburgā pieņēma IV apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis Baudilio TOMÉ MUGURUZA.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

PIELIKUMS

Iepriekšējos gados formulēto komentāru pēcpārbaude

Gads	Palātas komentārs	Koriģējošā pasākuma statuss (ieviests/ieviešana ir sākta/ieviešana nav sākta/neattiecas)
2013	Birojs ir ieviesis darbības nepārtrauktības plānu un krīzes situāciju pārvaldības plānu, un tajos ir noteikts, ka dežurējošiem darbiniekiem pastāvīgi ir jāveic aptuveni 25 dažādi pienākumi. Lai gan Biroja Budžeta komiteja katru gadu apstiprina budžeta apropriācijas pabalstiem, kurus piešķir par dežūrām, 2013. gadā izmaksātā summa (402 458 EUR) ievērojami pārsniedz pabalstus, ko maksā citas aģentūras, kuru pienākums ir nodrošināt nepārtrauktus pakalpojumus.	Ieviests
2014	Palāta 2013. gada ziņojumā par Biroja gada pārskatiem vērsa uzmanību uz summu, kas izmaksāta kā atalgojums par dežūrām (0,40 miljoni EUR). Šā veida atalgojums 2014. gadā bija pat lielāks (0,44 miljoni EUR). 2014. gada novembrī Birojs pārskatīja savu politiku šajā jautājumā un samazināja dežūru kārtībā veicamo pienākumu skaitu no 25 pienākumiem uz 17; attiecīgā finanšu ietekme būs jūtama 2015. gadā ⁽¹⁾ . Deviņi darbinieki atalgojumā par dežūrām saņēma vairāk nekā 11 000 EUR; septiņi no viņiem ir vadošos amatos.	Ieviests
2015	To apropriāciju līmenis, par kurām bija uzņemtas saistības un kuras bija pārnestas uz 2016. gadu, III sadaļā bija augsts, proti, 12,9 miljoni EUR jeb 36 % (2014. gadā – 14,1 miljons EUR jeb 38 %). Pārnesumi galvenokārt ir saistīti ar sadarbības nolīgumiem ar valstu birojiem, kuri iesniedz izmaksu pieprasījumus tikai pēc gada beigām.	Neattiecas
2015	Ja pakalpojumus iepērk, izmantojot sarunu procedūru un līdz ar to nepublicējot līguma paziņojumu, konkurence ir ierobežota, jo sarunās ir tikai viens kandidāts. Tāpēc šī procedūra izmantojama tikai izņēmuma gadījumos. Birojs 2015. gadā izmantoja šo procedūru, lai pagarinātu sešus pamatlīgumus, kuros pagarināto pakalpojumu vērtība sasniedza 1,9 miljonus EUR (2014. gadā – 12 pamatlīgumus ar pagarināto pakalpojumu vērtību 12,6 miljonu EUR apmērā) ⁽²⁾ . Nevar uzskatīt, ka Birojs izmanto šo procedūru “izņēmuma gadījumos”, ņemot vērā attiecīgo līgumu skaitu, summu un biežumu, tātad Birojs nav ievērojis oficiālās prasības ⁽³⁾ .	Ieviests
2015	Birojs daļēji vai pilnībā atlīdzina norīkoto valsts ekspertu (NVE) bruto algu viņu darba devējiem. Tas atšķiras no Komisijas prakses, ka darba devēji turpina maksāt NVE algu. 2015. gadā šādi atlīdzināja 1,9 miljonus EUR.	Ieviests

Gads	Palātas komentārs	Koriģējošā pasākuma statuss (ieviests/ieviešana ir sākta/ieviešana nav sākta/neattiecas)
2015	2015. gada 31. decembrī deviņi OHIM darbinieki dienesta interesēs bija norīkoti darbā OHIM Apelāciju valdē, lai gan ES Civildienesta noteikumos šāda norīkošana nav paredzēta ⁽⁴⁾ .	Ieviests ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ 2015. gadā Birojs kā atalgojumu par dežūrām maksāja 285 242 EUR, un to varēja saņemt par 13 pienākumiem.

⁽²⁾ Pamatlīgumi pagarināti, pamatojoties uz Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 (OV L 362, 31.12.2012., 1. lpp.) 134. panta 1. punkta f) apakšpunktu.

⁽³⁾ Kā noteikts Deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 134. panta 3. punktā.

⁽⁴⁾ Regula Nr. 31 (EEK), 11 (EAEK), ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Civildienesta noteikumus un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV 45, 14.6.1962., 1385./62. lpp.), 37. panta a) punkts.

⁽⁵⁾ 2016. gadā Birojs veica turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu valdes neatkarību no Biroja.

BIROJA ATBILDE

17. Birojs piekrīt, ka pēc nesen veiktajām izmaiņām tā dibināšanas un finanšu regulās, kurās ir paredzēti tādi mehānismi kā pārpalikumu piešķiršana rezerves fondam, sliekšnis attiecībā uz ES sadarbības pasākumiem, kā arī kompensācijas mehānisms, Biroja budžeta precizitāte ir kļuvusi svarīgāka, jo minētie mehānismi ir saistīti ar budžetā paredzētajām summām. Šā iemesla dēļ Birojs nākotnē pievērsīs īpašu uzmanību precīzāku budžetu izstrādei un, ja nepieciešams, piemērotā brīdī iesniegs Biroja pārvaldes struktūrām grozītus budžetus, saglabājot budžeta prognozējošo raksturu.

18. Birojs pienācīgi ņem vērā Revīzijas palātas piezīmes.

Konkursa laikā bija sarežģīti aprēķināt sākotnējo lēsto ietvarlīguma summu, jo līguma perioda pēdējo divu gadu mērķu un darbību specifikācija bija tieši saistīta ar Stratēģisko plānu 2020. gadam⁽¹⁾ (SP2020), kas attiecīgajā laikā vēl nebija sīki izklāstīts vai pat izstrādāts. Tomēr jānorāda, ka nākamajā ietvarlīgumā tas tika novērsts un summas aplēses atbilda detalizētam pamatdarbību sarakstam.

Saistībā ar iespējamu daļu izmantošanu – Birojs to apsvērs turpmāku šāda rakstura konkursu gadījumā.

Attiecībā uz Revīzijas palātas piezīmi par neitralizētas konkurences jautājumu saistībā ar cenu un palielinātu atkarību no darbuzņēmēja kā sekām, kas izriet no fiksētas cenas piedāvājumu pieprasīšanas no viena darbuzņēmēja, būtu jānorāda, ka tikai 50 % no konkrētiem līgumiem, kas ir parakstīti saskaņā ar šo ietvarlīgumu, ir noteiktas fiksētas cenas. Šajā sakarā Birojs bija izveidojis īpašu grupu, kas bija specializējusies līgumu pārvaldībai biroja mērogā, un sagatavojis satvaru pārdevēju pārvaldībai, kas ļauj novērtēt fiksētās cenas piedāvājuma pareizību un attiecīgā gadījumā izvēlēties citu līguma mehānismu, piemēram, “Norādītie laiki un līdzekļi” vai (kā galējais līdzeklis) “Laiki un līdzekļi”. Turklāt konkursa mehānisma atkārtota izsludināšana ietver lielākas administratīvās izmaksas un ir laikietilpīgāka nekā citi risinājumi.

Attiecībā uz secīgiem ietvarlīgumiem Birojs izmanto jauktu vairākkārtēju pamatlīgumu – daļēji kaskādi, daļēji atkārtotu procedūru šāda rakstura pakalpojumiem.

19. Tā kā gan Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centra (CdT), gan EUIPO pamataktos ir noteikts tikai tas, ka CdT nodrošina Biroja funkcionēšanai nepieciešamos tulkošanas pakalpojumus, EUIPO ir palāvis uz CdT pakalpojumiem ne tikai visu vajadzīgo tulkojumu veikšanai, bet arī papildu uzdevumu izpildei, tostarp rediģēšanas un ar terminoloģiju saistītā darba veikšanai. Tomēr tāpat kā jebkurai citai Eiropas aģentūrai vai iestādei Birojam ir saistošs pareizs finanšu pārvaldības princips, un tas uzskata, ka maksāšana par tulkojumiem, kas jau ir pieprasīti un apmaksāti pagātnē, neatbilst šim principam.

Kā norādījusi Revīzijas palāta, EUIPO joprojām ir galvenais CdT klients, kas 2016. gadā nodrošināja vairāk nekā pusi ieņēmumu, lai gan Birojs izmanto IP tulkošanas atmiņas⁽²⁾, kuras veido iepriekšēju IP tulkojumu ieraksti, kas sagatavoti aizvadīto 20 gadu laikā. Vairāk nekā 96 % termiņu, kas nepieciešami IP tulkojumiem, 2016. gadā bija iespējams izgūt no šiem ierakstiem. 4 % vajadzīgo IP tulkojumu, kas bija jāveic CdT, Birojam izmaksāja 15,5 miljonus EUR.

EUIPO saskaņā ar savu uzdevumu ir vienmēr centies nodrošināt IP lietotājiem labāko kvalitāti par zemāko iespējamo cenu, lai atbalstītu ES uzņēmējdarbību. Šajā ziņā Birojs ir samazinājis preču zīmju nodevas par vairāk nekā 50 %, dodot nepārprotamu labumu mūsu lietotājiem, jo īpaši MVU. Šo ievērojamo samazinājumu ir veicinājuši ar iepriekšminēto praksi saistītie ietaupījumi.

Attiecībā uz Revīzijas palātas paustajām bažām par iespējamo darbību dublēšanos un saistītajām izmaksām Eiropas Savienības līmenī Birojs uzskata, ka pieejamo EUIPO reģistru uzturēšana un atkārtota izmantošana neprasa būtiskus pūliņus vai izmaksas. Birojs pastāvīgi apsver veidus, kā nodrošināt izmaksu lietderību spēkā esošā tiesiskā regulējuma ietvaros.

CdT ir svarīgs partneris Biroja uzdevuma izpildē, un, ņemot vērā progresu automatizētās tulkošanas jomā, Birojs uzskata, ka ir ļoti svarīgi kopīgi veikt pasākumus abpusējās stratēģiskās interesēs tuvā un pārskatāmā nākotnē, lai izveidotu modernu un ilgtspējīgu uzņēmējdarbības modeli, kas taisnīgi dod labumu visām iesaistītajām pusēm.

⁽¹⁾ SP2020 attiecas uz daudzgadu darba programmu, kas aptver darbības un projektus laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam.

⁽²⁾ Tulkošanas atmiņas ļauj atkārtoti izmantot pieejamos tulkojumus, un šo procesu sauc par “priekštulkošanu”.